

Slovenščina za vsak dan 8 – izdaja s plusom avtoric Nane Cajhen, Nevenke Drusany, Dragice Kapko, Martine Križaj in Marje Bešter Turk je učbenik za slovenščino v 8. razredu osnovne šole. Sestavlja ga seznam krajšav in 17 učnih enot.

Na začetku vsake učne enote je napisano, o čem bodo učenci razmišljali, tj. česa se bodo naučili. Učenci ob večini enot usvajajo novo znanje ob zapisanem izhodiščnem besedilu, v treh enotah je izhodišče za obravnavo snovi posnetek. Izhodiščna besedila so raznih vrst, npr. intervju, strokovno besedilo, reklama, opis postopka, nasvet strokovnjaka, razlaga naravnega pojava, zahvala, opravičilo, poštni obrazec, seznam. V štirih učnih enotah ni izhodiščnega besedila; v njih se obravnavajo raba male oz. velike začetnice, glagolski vid, zložena poved in vezniki ter vrste odvisnikov.

Učbenik je zasnovan tako, da vprašanja in naloge v vsaki učni enoti omogočajo transakcijski, konstruktivistični, problemski pouk in sodelovalno učenje, tj. naloge spodbujajo učence k temu, da so dejavni, da z opazovanjem, primerjanjem in razmišljanjem sami postopoma gradijo svoje znanje, rešujejo probleme in med seboj sodelujejo.

Vprašanja in naloge v učbeniku so vseh zahtevnostnih ravni in učenec ob njih razvija vse štiri temeljne sporazumevalne dejavnosti: poslušanje, govorjenje in pogovarjanje ter branje in pisanje. Naloge učenca spodbujajo k opazovanju, primerjanju (npr. umetnostnega in neumetnostnega besedila, uradnega in neuradnega besedila) in razmišljanju, ker mora ta svoje odgovore ali popravke pogosto pojasniti, primerjati svoja besedila/odgovore z drugimi in jih vrednotiti. Navezujejo se na učenčevo znanje (npr. kaj že ve o starem Rimu) in njegove izkušnje (npr. uporaba bankomata, izpolnjevanje poštne obrazcev) ter od njega zahtevajo izražanje mnenja (npr. učna enota o reklamah).

Naloge spodbujajo tudi skupinsko delo in sodelovalno učenje, pridobivanje podatkov s spleta in izdelovanje elektronskih prosojnic. Pri nekaterih mora učenec napisati besedilo (npr. za govorni nastop, opis naprave, razlago naravnega pojava) in ga po e-pošti poslati svojemu učitelju. Ta naj bi ga pregledal in učencu dal povratno informacijo. Te naloge od učenca torej zahtevajo tvorjenje zapisanih besedil, učencu so blizu, ker mora besedilo oddati v elektronski obliki, obenem pa učenec, s tem ko ga mora poslati učitelju, vadi sporazumevanje po e-pošti. Učitelj bo imel lažje delo pri pregledovanju, ker si lahko pomaga z računalniškim programom, po drugi strani pa bo seveda tudi odgovoren za natančen pregled in povratno informacijo, ki bo koristila učencu.

Povzetki novih spoznanj so napisani v obliki kratkih in razumljivih besedil in se oblikovno razlikujejo od drugih delov učbenika. Čeprav gre za pravila in kratko povzemanje tistega, česar naj bi se učenec naučil, mora biti ta tudi pri tem aktiven. Besedila so namreč nepopolna in učenec jih mora sam dopolniti, tako da ustno vstavi manjkajoče besede. Te so včasih napisane že v navodilu nad povzetkom in učenec mora med njimi izbrati prave ter jih vstaviti na pravo mesto, včasih pa mora manjkajoče dele zapolniti povsem samostojno. Dopolnjena besedila mora nato prepisati v zvezek. Prepisovanje končnih spoznanj v zvezek je smiselno, ker učenec s tem utrjuje novo usvojeno znanje, ki ga je s svojo dejavnostjo sam zgradil.

Učbenik ne prinaša samo snovi, ki se jo mora učenec naučiti, ampak učenca (ne)posredno spodbuja k razmišljanju o tem, kako bolje razumeti sprejemano besedilo ter si lažje in boljše zapomniti bistvene podatke. Vsebina učnih enot je pregledno in sistematično predstavljena s povzemaalnimi

preglednicami, ki učencu omogočajo lažje pomnjenje naučenega. Obenem so mu zgled, kako naj sam iz drugih besedil (pri drugih predmetih) izpisuje in uredi bistvene podatke. Vsaka učna enota ali posamezni del enote se konča z razmislekom (samoevalvacijo) učenca o tem, kaj novega se je v tej enoti/delu enote naučil.

Učbenik *Slovenščina za vsak dan 8 – izdaja s plusom* je dosledno zasnovan in pregleden. Zaradi veliko beline in umirjenih barv je oblikovno privlačen. Popestrijo ga fotografije in humorne ilustracije. Odlikuje ga celostna sistematična zasnova, ki spodbuja učenca k razmišljanju in samostojnemu usvajanju novega znanja ter k samovrednotenju. Učbenik učenca usmerja pri postopnem razumevanju učnih vsebin, ga spodbuja k povezovanju novega znanja z že usvojenim znanjem in z njegovimi izkušnjami. Skladen je s sodobnimi spoznanji jezikoslovne/slovenistične stroke in primeren za starostno stopnjo učencev, ki jim je namenjen.

mag. Lara Godec Soršak

15. 4. 2016